

Vlaams
Parlement

vergadering **C181**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 25 maart 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over artikel 36, 17 ^o , van de Dierenwelzijnswet – 1175 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de mogelijke afwijking op de 15 wekenregel voor de import van buitenlandse pups en de verlenging van de quarantaine-maatregel – 1492 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de afschaffing van steun voor groenestroomcertificaten voor kleine PV-installaties – 1622 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de groenestroomcertificaten voor PV-installaties van minder dan 10 kW – 1633 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de in het Vlaams hervormingsprogramma 2015 opgenomen energiedoelstelling – 1627 (2014-2015)	17

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over artikel 36, 17°, van de Dierenwelzijnswet – 1175 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik haal de inspiratie voor mijn vraag om uitleg uit een antwoord dat u gaf op de schriftelijke vraag nummer 417 van mevrouw De Vroe. In dat antwoord zei u dat naast de Inspectiedienst Dierenwelzijn ook de politie en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) overtredingen kunnen vaststellen op het invoeren van te jonge pups – jonger dan acht weken – uit andere landen van de EU. Dan staat daar een enigszins cryptische toevoeging: "tot 31 december 2014". Dat roept enkele vragen op met betrekking tot het laten respecteren van artikel 36, paragraaf 17, van de Dierenwelzijnswet. Als het FAVV na 31 december niet meer instaat voor de controle, wie doet het dan wel? Ik hoop dat u met uw antwoord klaarheid schept voor mij, maar ongetwijfeld ook voor heel veel mensen die bezorgd zijn over die import, waar nogal wat misbruiken en risico's mee gepaard gaan.

Minister, wat zijn de redenen waarom het FAVV niet meer bevoegd is om overtredingen op het importverbod onder de acht of twaalf weken vast te stellen? Want u antwoordt: "kunnen de politie en het FAVV". Daarom vermoed ik dat dit een bevoegdheidskwestie is.

Hoe vangt uw inspectiedienst dit op? U stelt zelf dat de Inspectiedienst Dierenwelzijn tot vandaag – dat was december 2014 – één enkel dossier had lopen op grond van te jonge import. Zijn er ondertussen andere dossiers bijgekomen? Het zou nuttig zijn om na te gaan hoe dit reëel wordt opgevangen door de inspectiedienst.

Hebt u een actieplan klaar om in de toekomst wel toe te zien op de naleving door kwekers en vooral handelaars en importeurs van honden van het verbod op te jonge import? Acht u andere maatregelen en/of initiatieven aangewezen? Kunt u daar de commissie en bij uitbreiding de samenleving deelachtig van maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Een en ander heeft te maken met de zesde staats hervorming en de overdracht van de bevoegdheid met betrekking tot Dierenwelzijn. Als gevolg daarvan is het FAVV niet meer bevoegd om overtredingen van de dierenwelzijnsreglementering vast te stellen en te verbaliseren. Daarover hebben we al afspraken gemaakt. Indien ze bij het uitvoeren van hun controles vaststellingen doen van overtredingen tegen de dierenwelzijnsreglementering, signaleren ze dat aan onze Inspectiedienst Dierenwelzijn.

Het FAVV is nog steeds bevoegd om overtredingen tegen de rabiësverordening vast te stellen, maar dat is geen dierenwelzijn as such, het gaat vooral over gezondheid. Daaronder valt ook de invoerleeftijd van vijftien weken, aangezien dat in het kader van diergezondheid een federale bevoegdheid is gebleven.

Het beperkt aantal vaststellingen heeft natuurlijk te maken met de recente datum van de reglementering. Aan de andere kant is het niet zo eenvoudig om de leeftijd van honden exact vast te stellen.

Aangezien de minimale invoerleeftijd in het kader van de sanitaire reglementering sinds 29 december een stuk hoger ligt dan de minimale transportleeftijd,

zijn overtredingen van de minimale transportleeftijd minder waarschijnlijk. Gegeven deze vaststelling, zijn er binnen mijn bevoegdheid vooralsnog geen extra maatregelen nodig.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Uiteraard is er een link met de staatshervorming, maar die laat ons ook toe om in de domeinen die we belangrijk vinden zelf onze verantwoordelijkheid te nemen en accenten te leggen. Ik ben uiteraard blij dat er nog altijd afspraken zijn met het FAVV. Het is niet omdat de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid verschuiven, dat het geen gedeelde verantwoordelijkheid is.

Alleen denk ik dat, aangezien ze niet meer bevoegd zijn en men occasioneel een aantal misbruiken zou kunnen vaststellen, dat eerder het resultaat zal zijn van toeval en niet meer van een gerichte strategie. Elke overheidsdienst moet zo efficiënt mogelijk omspringen met de sowieso schaarse middelen. Dat betekent dat men richtlijnen geeft – en men zal richtlijnen geven – volgens de bevoegdheid. Men zal de toetsing marginaal doen. Dat legt de bal opnieuw in ons kamp.

U zegt dat er één dossier is dat te maken heeft met de opstart. Ik denk dat dat relevant is. Daarom heb ik in mijn vraagstelling uitdrukkelijk verwezen naar de stand van zaken in december. Ik ga ervan uit dat er in de toekomst wellicht nog dossiers komen. Ik blijf echter in het ongewisse over het voorhanden zijn van een strategie om hierin op te treden.

U verwijst naar de moeilijkheid om de leeftijd vast te stellen. Ook daarin kan ik mij vinden. Je vindt legio meldingen dat er sprake is van een illegale handel. Ik denk dat we er geen doekjes om moeten winden: dit is een illegale praktijk die risico's met zich meebrengt, op sanitair vlak en op vlak van dierenwelzijn en consumentenbedrog. Ik blijf vragende partij om daar een strategische aanpak tegenover te zetten eerder dan af te gaan op marginale toetsing en eerder toevallige vaststellingen door een overheidsdienst die er eigenlijk niet meer voor bevoegd is en er dus wellicht ook niet naar zal zoeken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: u verwijst naar de rabiës-reglementering. Die reglementering is een federale bevoegdheid, omdat die deel uitmaakt van de sanitaire aspecten en dus niet van dierenwelzijnsaspecten. Ik heb gewoon maar geduïd dat er samenwerking is. Trouwens, bij reguliere inspecties in de stallen in het binnenland is dat ook het geval. Wat de rabiës-reglementering betreft en dus ook het importverbod en de 15 wekenregel die daaraan gekoppeld zijn: die zijn een federale bevoegdheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de mogelijke afwijking op de 15 wekenregel voor de import van buitenlandse pups en de verlenging van de quarantainemaatregel – 1492 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, in Het Belang van Limburg van 5 maart jongstleden stond een uitgebreid betoog over de

problemen met de nieuwe Europese regelgeving rond de 15 wekenregeling voor de import en export van puppy's ter bestrijding van rabiës.

Minister, tot mijn verbazing kwam dat betoog van een partijgenote van u, kamerlid Yoleen Van Camp. In dat betoog stelde ze dat ze aan de federale minister van Landbouw Willy Borsus gevraagd heeft om een uitzonderingsmaatregel toe te passen. Ze voert aan dat de huidige regel een alles-of-nietsoplossing is, die in de praktijk niet werkbaar is. Een van de belangrijkste argumenten is de socialiseringsfase van de pups die te laat opstart. Zeker voor het opleiden van geleidehonden wordt de regel als problematisch ervaren. Ook kwekers en trainers van politiehonden vrezen problemen. Dat zijn de argumenten die ze aanvoert in haar betoog.

Minister, in uw beleidsnota hebt u het er uitgebreid over gehad dat u er bij de federale minister op zou aandringen om geen uitzonderingen toe te staan op de verplichte rabiësvaccinatie. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag 122 van 7 oktober hebt u expliciet herhaald dat u er in elk geval bij de bevoegde federale minister op zult aandringen dat België geen uitzonderingen zal toestaan.

Over het socialiseringsprobleem hebben we het ook gehad in de commissie van 25 februari jongstleden, naar aanleiding van een vraag om uitleg over de opstelling van dierenartsen en de overheid ten opzichte van grootschalige hondenkwekerijen. U liet toen optekenen dat "de gevolgen van de rabiësregelgeving enigszins relatief zijn. Het argument van de consument is belangrijk als het gaat over de socialisatie, maar socialisatie kan ook in het nest of op de plaats van geboorte. (...) Dat hoeft niet noodzakelijk te gebeuren bij de nieuwe baas."

Op mijn schriftelijke vraag 560 van 23 januari jongstleden bevestigde u dat er naar aanleiding van deze maatregel geen onderzoek werd verricht naar de effecten van socialisatie. Men heeft dus een maatregel ingevoerd waarvan de impact niet duidelijk is, maar die wel vanuit een aantal belanghebbenden die het uit ervaring zouden moeten weten, in vraag wordt gesteld.

Het blijkt eveneens dat minister Borsus door twee tegengestelde vragen wordt gevat: enerzijds een vraag van u, minister, en anderzijds de tegenovergestelde vraag van uw partijgenote en federaal Kamerlid.

Daarnaast is er het probleem van quarantaine. Vandaag moeten ingevoerde pups vijf dagen in quarantaine worden gezet, wat de periode voor verkoop de facto verlengt tot bijna zestien weken. Minister, in uw beleidsnota geeft u aan de quarantaine bij erkende kwekers voor pups en kittens afkomstig van andere binnen- of buitenlandse kwekers te verdubbelen tot tien dagen omdat de observatieperiode te kort zou zijn. Ook bij deze maatregel worden vanuit verschillende middens vraagtekens geplaatst.

Minister, hebt u inmiddels een verzoek tot de federale minister van Landbouw gericht om de 15 wekenregel zeker niet te versoepelen of zult u dat alsnog doen? Zo ja, hoe moeten we deze vraag plaatsen tegenover het verzoek van uw partijgenote uit de Kamer?

Erkent u dat er mogelijk problemen met de maatregel opduiken voor specifieke categorieën, zoals geleide- en politiehonden?

Zal er van nabij worden onderzocht welke de impact van de 15 wekenmaatregel is op de socialisatie en opleiding van pups?

Hoe zit het met de controle op rabiës bij de invoer van honden uit buitenlandse asielen? Wie verricht de controles? Dit punt is bij de behandeling van de vorige vraag om uitleg in feite al even aan bod gekomen.

Minister, blijft u bij uw voornemen de quarantaineperiode tot tien dagen te verdubbelen? Hoe staft u de bewering in de beleidsnota dat de huidige observatieperiode te kort is? Op basis van welke maatschappelijk gefundeerde argumenten kan een verlenging tot tien dagen worden verantwoord?

Zult u overleg met de sector plegen om tot een werkbare regeling met betrekking tot de 15 wekenmaatregel en de quarantaineperiode te komen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw De Vroe, ik ben getroffen door uw bezorgdheid om de cohesie binnen mijn partij, die ik volledig deel. Op dat vlak zitten we op dezelfde lijn.

Ik zal, voor alle duidelijkheid, de situatie even toelichten. Vroeger werd gezegd dat bepaalde landen rabiësvrij en andere landen niet-rabiësvrij waren. Vorig jaar heeft de Europese Commissie beslist dat dit niet langer kon: het is alles of niets. Het gaat om alle landen zonder vaccinaties of, in het andere geval, om de vaccinatie van alle honden. Dat is de keuze die is gemaakt.

De vraag is natuurlijk of er uitzonderingen zijn. Ik ben hier geen voorstander van. Ik wil dat alle landen vaccineren. De discussie en de spraakverwarring hebben betrekking op het begrip uitzondering. De regelgeving laat geen uitzonderingen toe. Er wordt enkel over noodgevallen gesproken. Enkel in noodgevallen kan van de basisregel worden afgeweken. De Europese Commissie heeft echter niet gedefinieerd wat noodgevallen zouden kunnen zijn. Er is onder meer verwezen naar dringende repatriëringen en dergelijke. Daarover gaat de discussie. De vraag is of het beginsel van de noodgevallen kan worden gebruikt om bepaalde uitzonderingen toe te laten. Dit is de oorzaak van de spraakverwarring.

Ik wil, voor alle duidelijkheid, dat de rabiësreglementering zonder uitzonderingen voor alle landen geldt. Met de verwijzing naar noodgevallen is in de Europese regelgeving een opening gelaten. Sommigen grijpen die opening aan om te onderzoeken of op die manier geen uitzonderingen kunnen worden toegestaan. Een voorbeeld hiervan is de net aangehaalde casus van de politiehonden.

Wat dit concreet voorbeeld betreft, beschik ik niet over cijfers met betrekking tot het aantal geleidehonden en politiehonden die jaarlijks vanuit het buitenland worden aangevoerd. De bevoegdheid over de politie is federale materie. Ik kan dan ook niet bevestigen of er ter zake een probleem is. Als het om politiehonden gaat, zie ik echter niet in waarom het buitenland een streepje voor zou hebben. Hiervoor wordt immers vooral gebruik gemaakt van Mechelse schepers. Ik weet niet of die honden in het buitenland beter dan bij ons worden gekweekt. Dat is mogelijk. De socialisatie kan ook elders gebeuren.

Ten gronde heb ik in mijn antwoorden op de schriftelijke vragen gewezen op het risico van ziekte en sterfte bij de invoer van jongere pups. Ik vind dat de voordelen van een globale verplichte minimumleeftijd van 15 weken tegen de nadelen opwegen. Ik wil de massale import van puppy's aan banden leggen. De 15 wekenregel lijkt me om die reden een goede regel.

Ik wil hier indicatief iets aan toevoegen. Ik heb eens laten nakijken in de databank voor de registratie van honden of het onderscheid kan worden gemaakt tussen het sterftcijfer van honden met een Belgisch en met een buitenlands paspoort. Als we het onderscheid maken tussen honden jonger en ouder dan 4 maanden is de verhouding bij de Belgische honden 1 op 7. Bij honden jonger dan 4 maanden is het sterftcijfer ongeveer 8000. Voor oudere honden is dat 54.000. Dat is 1 op 7. Voor honden met een buitenlands paspoort is de verhouding 1 op 1. Er worden evenveel overleden honden jonger dan 4 maanden als ouder dan 4 maanden

gerapporteerd. Dit is geen wetenschappelijk onderzoek, het is een indicatieve vaststelling. Ongetwijfeld worden niet alle honden geregistreerd.

Deze vaststelling is veelzeggend en onderstreept nogmaals hoe belangrijk het is de massale import van puppy's aan banden te leggen. Dit is echt nodig. De voordelen wegen absoluut op tegen de beperkte nadelen. Ik snap dat dit voor bepaalde kwekers die heel specifieke rassen willen importeren een bijkomende moeilijkheid vormt. Dit is echter niet onoverkomelijk. Uiteindelijk vindt de socialisatie plaats tijdens die periode van vijftien weken. Dit betekent dat de honden vertrouwd worden met de omgang met mensen, met geluiden en met drukte. Dat is socialisatie. Dat hoeft niet zo nodig bij de eigenaar zelf te gebeuren, het kan ook elders. Dit is niet onoverkomelijk. Voor sommigen vormt dit ongetwijfeld een praktische moeilijkheid. Ik begrijp dat veel kopers graag zouden zien dat hun puppy nog jonger bij hen aankomt.

Het voordeel, namelijk het beperken van de sterfte bij puppy's, is mijns inziens veel groter dan die beperkte ongemakken, die inderdaad wel een uitvloeisel zijn van de regelgeving – dat ontken ik niet.

De rabiësreglementering en het toezicht op de naleving ervan blijven onder de federale bevoegdheid ressorteren.

Wat uw vraag rond de observatieperiode betreft: dat is eigenlijk op voorstel van de inspectiedienst Dierenwelzijn. Er blijken namelijk minder gezondheidsklachten te zijn bij de aankoop van pups als de quarantaineperiode langer is dan de momenteel vereiste vijf dagen. Zowel inzake gezondheid als op het vlak van socialisatie is die periode van vijf dagen te kort. Ook handelaars zeggen mij dat. Er zijn er trouwens die dat in de praktijk al doen. Zij nemen een observatieperiode van tien dagen in acht, om zeker te zijn, zowel wat betreft socialisatie als wat betreft gezondheid.

Daarnaast moet, wat gezondheid betreft, ook rekening worden gehouden met de incubatieperiode van de meest voorkomende ziektes. Voor parvovirose bedraagt die bijvoorbeeld tot zeven dagen, voor de kennelhoest tot tien dagen. Dat betekent dat de eerste symptomen bij pups die kort voor of tijdens het transport besmet worden, nu vaak pas na verkoop ontstaan, vandaar het idee om van vijf naar tien dagen te gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik wil vooreerst duidelijk stellen dat er geen sprake is van een spraakverwarring. Ik heb er al mijn schriftelijke vragen en uw beleidsnota nog eens op nagelezen, en u stelde daarin expliciet geen uitzonderingsmaatregelen te vragen bij minister Borsus. Als ik dan zag dat uw partijgenote het tegenovergestelde betoogde in het artikel in Het Belang van Limburg, was ik toch wat verward. Het ging in elk geval niet om een spraakverwarring, er was effectief sprake van verschillende meningen. Ik ben heel blij dat ik u via mijn vraag op de hoogte heb kunnen brengen van die tegengesteldheid. Ik hoop dat dat probleem opgelost is.

Ik heb hier al veel vragen over gesteld, en voor mij was het nu toch even onduidelijk. Ik zit hier maar vragen te stellen, en ondertussen vragen ze op het federale niveau het tegenovergestelde. Dat vond ik zeer vreemd. Maar goed, ik ben blij dat ik duidelijkheid heb kunnen brengen in uw partij.

Ik heb nog een paar bijkomende inhoudelijke vragen. Een eerste vraag betreft de controles op rabiës bij de invoer van honden uit buitenlandse asielen. Hoe zit het daarmee? Wat zijn de sterftcijfers bij puppy's die vanuit buitenlandse asielen worden ingevoerd?

Uw partijgenote had ook de problematiek van de politie- en de blindengeleidehonden aangehaald. Ik meen uit uw antwoord te begrijpen dat u daar niet onmiddellijk een probleem ziet.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Collega De Vroe, wij hebben in onze partij maar één minister van Dierenwelzijn, en dat is natuurlijk het baken waarop wij ons richten. Daar is bij ons dus geen enkele twijfel over.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw De Vroe, ik kan niet genoeg mijn dankbaarheid onderstrepen voor het feit dat u een en ander naar deze vergadering en onder onze aandacht hebt gebracht. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik zeg het nog eens: de rabiësreglementering en de controle erop blijven federale bevoegdheid. Ik zal eens informeren naar concrete gegevens daaromtrent, maar wij controleren niet wat de federale bevoegdheid ter zake aanbelangt. Ik deel wel uw interesse naar cijfergegevens en zal zelf een vraag in die richting stellen.

U sprak ook over import vanuit buitenlandse asielen, maar dat is mij niet bekend. Ik begrijp niet goed wat u daarmee bedoelt.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik wou u gewoon vragen om dat eens na te vragen. Ik zal er zelf ook nog een schriftelijke vraag over indienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de afschaffing van steun voor groenestroomcertificaten voor kleine PV-installaties – 1622 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de groenestroomcertificaten voor PV-installaties van minder dan 10 kW – 1633 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, ik heb een vraag in verband met de principiële beslissing die de Vlaamse Regering nam op 13 februari 2015 om nieuwe installaties met een maximaal AC-vermogen van de omvormer tot en met 10 kilowatt, de zogenaamde kleine installaties, niet langer in aanmerking te laten komen voor certificatensteun. Een van de argumenten die u gebruikte betrof de onrendabele top die voor deze categorie schommelt rond 0 euro per megawattuur. Enkele weken later, op 12 maart 2015, verstuurde de VREG een nieuwsbrief met de geactualiseerde bandingfactoren. Daarin wijst de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) op de nieuwe berekening van de bandingfactoren door het Vlaams Energieagentschap (VEA). Dat is dus een maand na de genomen beslissing.

Uit deze berekeningen blijkt dat de bandingfactoren voor bestaande installaties door het inrekenen van het prosumentarief dat van kracht wordt vanaf 1 juli, een factor tien tot soms zelfs twintig hoger liggen tegenover de vorige

berekening. Bovendien blijkt uit de berekeningen die opgenomen werden in het VEA-rapport 'Rapport 2014/2', dat kleine PV-installaties (fotovoltaïsch) vanaf 1 juli 2015 weer een bandingfactor kennen en dus volgens het principe van de onrendabele top steun vereisen om rendabel te zijn, iets wat tot dan toe de regel was.

Minister, het is natuurlijk positief om vast te stellen dat kleinschalige PV-installaties minder steun nodig hebben om rendabel te zijn. De dalende investeringskosten zijn natuurlijk heel belangrijk in deze situatie. Deze dalende investeringskosten gelden echter ook voor grotere PV-installaties, dus installaties met een AC-vermogen van meer dan 10 kilowatt. Dat deze installaties niet inboeten aan rentabiliteit, wordt gestaafd door de cijfers van het VEA dat adviseert om de bandingfactoren nauwelijks aan te passen. Toch wordt enkel de steun voor de kleine PV-installaties afgeschaft. Vindt u het belangrijk om een verdere groei te realiseren van de particuliere kleinschalige PV-installaties in het kader van het halen van de doelstellingen op het vlak van hernieuwbare energie? Zo ja, hoe wilt u dat doen? Hebt u op dit vlak concrete doelstellingen voor ogen? Komt er een nieuw actieplan hernieuwbare energie met subdoelstellingen voor de verschillende energievormen?

De berekeningen van het VEA tonen aan dat kleinschalige PV-installaties nog steeds steun nodig zullen hebben om rendabel te zijn. Is er volgens u dan geen probleem met de combinatie van de volgende twee maatregelen: de geplande invoering van het vrij hoge en forfaitaire prosumententarief en het afschaffen van de steun voor nieuwe kleine PV-installaties? Blijft u een intern rendement van 5 procent nastreven voor alle investeringen in fotovoltaïsche systemen, zoals wordt voorzien in het Energiebesluit? Bent u eventueel bereid om eigenaars van nieuwe PV-installaties vrij te stellen van het prosumententarief in ruil voor het niet langer toekennen van groenestroomcertificaten, zodat de investeringen wel opnieuw budgetneutraal zijn? Afhankelijk van de onrendabele top kan er nog in een vorm van investeringssteun worden voorzien.

Minister, mijn laatste reeks vragen heeft te maken met het feit dat u verwijst naar groepsaankopen om PV-installaties aan te kopen door particulieren, zodat de investeringskosten verminderen. U hebt daar een paar keer naar verwezen in de media. Hoe wilt u deze vorm van groepsaankopen stimuleren? Het gaat toch om specifieke momenten op specifieke plekken. Bent u bereid om andere vormen van financiering via coöperaties of derdebetalersssystemen te ondersteunen? Voorziet u nog in andere flankerende maatregelen om de investeringen in particuliere PV-installaties te ondersteunen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag gaat over hetzelfde onderwerp, maar heeft een iets andere invalshoek. De Vlaamse Regering heeft op 13 februari een principiële goedkeuring uitgesproken om voor de kleinere installaties, kleiner dan 10 kilowattpiek, geen ondersteuning meer te geven door ze te schrappen in de projectcategorie voor installaties vanaf 1 juli 2015. Dan hebben we het rapport van het VEA gehad, dat een berekening heeft gemaakt voor alle mogelijke installaties, onder andere ook die voor minder dan 10 kilowattpiek en waaruit ook bleek dat installaties gebouwd na 1 juli 2015, toch nog een bepaalde bandingfactor zouden krijgen, namelijk 0,363.

Ik heb gezien in de pers dat dit nogal wat verwarring heeft gebracht. Men heeft gezegd dat het komt door de netvergoeding, en dat de mensen misschien toch nog een ondersteuning krijgen voor installaties van na 1 juli 2015. Maar ik had toch wel heel duidelijk begrepen dat het volgens de principiële goedkeuring enkel maar was voor 2013 en 2014 en dus niet meer voor degenen vanaf 1 juli 2015.

Mijn vraag was dus hoofdzakelijk om het standpunt nog eens duidelijk te bevestigen. Houdt u vast aan de principiële goedkeuring van 13 februari 2015 om zodoende verwarring te vermijden? Wat in de pers stond, zorgde voor verwarring, waardoor mensen me hierover aanspraken. Ze zeiden: als er weer een bandingfactor komt na 1 juli 2015, zal ik nog even wachten om PV-panelen te kopen en zal ik ze dan pas plaatsen. Ik dacht niet dat dat was volgens de principiële goedkeuring.

Het is misschien wel tegenstrijdig met wat collega Danen hoopt, maar ik wil graag hebben dat nog eens duidelijk uitgeklaard wordt wat het standpunt is en wat de volgorde was van deze bespreking.

Bijkomend heb ik nog een vraag. Wij zijn nog niet aan de hoeveelheid groenestroomproductie die er moet komen. Als men iets afschaft, wil dat waarschijnlijk zeggen dat de minister een aantal andere ideeën heeft om in de toekomst groenestroomproductie bij particulieren te stimuleren. Ik wilde weten wat daar de mogelijkheden zijn.

Ik wil nog heel even inpikken op wat de heer Danen zegt. Mijnheer Danen, ik hoop dat u mij dat niet kwalijk neemt. In verband met uw vraag aan de minister, wil ik dit nog eens duidelijk stellen, zodat het ook duidelijk wordt gecommuniceerd, want ik zie dat wat in deze commissie wordt besproken, vaak in de pers verschijnt, maar in andere bewoordingen. Het is namelijk zo dat de netvergoeding in het leven is geroepen omdat mensen op bepaalde ogenblikken energie op het net brengen via de terugdraaiende teller en die op een ander moment gaan gebruiken.

Op dat ogenblik belast men wel het net en gaat men meer het net gebruiken dan netto op de factuur komt. Dat is de reden voor de netvergoeding. Zeggen dat men bijvoorbeeld voor installaties vanaf 1 juli 2015 die netvergoeding niet zal vragen om ze toch nog een beter rendement te geven, zou ik geen goede beslissing vinden.

Wat me opvalt in de berekening van de bandingfactoren, is dat men nog altijd rekent met een rendement van 5 procent. Dat is zo bepaald in het Energiebesluit, maar u zou het kunnen wijzigen naar een normaal rendement dat vandaag schommelt tussen 3 en 3,5 procent.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: De Vlaamse Regering keurde op 13 februari 2015 een ontwerpbesluit principieel goed dat de projectcategorie van kleinere PV-installaties schrapt. Daardoor zullen nieuwe PV-installaties met een omvormer met een vermogen kleiner dan 10 kilowatt vanaf de definitieve inwerkingtreding van het besluit geen certificatensteun meer krijgen.

De Vlaamse Regering is een groot voorstander van bijkomende investeringen in PV-installaties. Volgens analyses kunnen kleinschalige PV-installaties nu evenwel rendabel zijn zonder certificatensteun en zullen zij in de nabije toekomst zelfs nog rendabeler worden. Ik heb onlangs het Interuniversitair Micro-electronica Centrum (Imec) bezocht waar er nog volop onderzoek rond zonnepanelen wordt gedaan waardoor het rendement nog zal stijgen en de prijzen nog zullen dalen. Het dieptepunt van de prijzen is op dit moment nog niet bereikt.

De ontwikkeling van kleinschalige PV-installaties zal wel blijvend opgevolgd en gestimuleerd worden met andere beleidsmaatregelen, bijvoorbeeld via groepsaankopen en via energieprestatieverplichtingen voor gebouwen. Dat PV-installaties rendabel kunnen zijn zonder certificatensteun, bewijzen de 3000 installaties die via de groepsaankoop in Antwerpen geplaatst worden. Zij zullen

een rendement van 5,2 procent halen zonder certificatensteun en rekening houdend met het prosumementarief zoals onlangs is ingevoerd door de VREG. Nog langer in certificatensteun voorzien, zou dus oversubsidiëring inhouden.

Volgens de berekeningen van het VEA waarnaar u verwijst, hebben PV-installaties kleiner dan 10 kilowatt nog een onrendabele top van 35,2 euro per megawattuur en halen zij zonder certificatensteun en het prosumementarief slechts een rendement van 1 procent. Die berekeningen gaan nog uit van de investeringskosten die de afgelopen maanden golden. De investeringskosten voor de toekomstige installaties zijn relevanter. Onder meer als gevolg van de groepsaankopen zijn de investeringskosten nog aanzienlijk gedaald. Die groepsaankopen beslaan overigens een belangrijk deel van de markt. De groepsaankoop in Antwerpen – en de provincie Limburg is ook met een groepsaankoop bezig – staat op zich al voor ruim de helft van het totaal aantal nieuwe kleine PV-installaties van 2014. Bovendien werden nog bijkomende initiatieven inzake groepsaankopen voor kleinschalige PV-installaties aangekondigd. Bij die groepsaankopen is het 'ontzorgingsaspect' ook zeer belangrijk. Men noemt de zorgen van de zoektocht naar een aannemer enzovoort. Dat neemt men voor een deel uit handen.

De komende maanden zullen kleinschalige PV-installaties bovendien naar verwachting nog rendabeler worden, als gevolg van verdere dalingen van investeringskosten. Ook zullen de rendementen van PV-installaties nog gevoelig toenemen wanneer de uitgestelde certificatenkosten via de elektriciteitsstarieven worden doorgerekend.

Met de schrapping van de kleinschalige PV-projectcategorie wil de Vlaamse Regering een jojo-effect vermijden, waarbij afhankelijk van evoluties in de elektriciteitsprijzen, de nettarieven enzovoort afwisselend wel en geen steun krijgen. Recente actualisaties tonen aan dat het vereiste steunniveau voor kleinschalige PV-installaties al langer rond nul schommelt. Nu eens wordt er wel certificatensteun gegeven: bij een positieve onrendabele top; en dan weer niet: bij een negatieve onrendabele top. Dat is voornamelijk gelieerd aan netvergoeding, prosumementarief en elektriciteitsprijzen. Het geeft een heel verwarrend beeld en een onstabiel investeringsklimaat, zeker wanneer je weet dat de investeringskosten nog zullen dalen.

Dergelijke jojo-effecten doen verwarring ontstaan bij de kleine investeerders. Onduidelijkheid bemoeilijkt de communicatie en is nefast voor de sector. Als men via een groepsaankoop een gegarandeerd rendement van 5 procent heeft op het moment dat het rendement op spaarproducten 0,5 procent of minder is, dan moet men daarover nadenken. Ondanks het gegarandeerd rendement van 5 procent, kenden PV-installaties de afgelopen jaren slechts een beperkte groei. Wellicht kan ontzorging extra investeerders over de streep trekken. Investeringslogica in kleinschalige PV-installaties zijn in elk geval rendabel zonder steun, zelfs met het prosumementarief en zelfs zonder groepsaankopen, en ze zullen alleen maar rendabeler worden door dalende investeringskosten.

De steun voor PV-installaties groter dan 10 kilowatt blijft wel noodzakelijk omdat deze installaties geen gebruik kunnen maken van de zogenaamde terugdraaiende teller. Een deel van de steun zit in de terugdraaiende teller. Daardoor liggen de vermeden kosten voor de aankoop van elektriciteit relatief lager. Hun onrendabele top zal dan ook veel minder dalen de komende maanden.

Overigens verschilt de investeringslogica voor grotere, professionele PV-installaties van die voor kleinere installaties. Verder betekent een lage onrendabele top voor kleinere installaties dat er een zeer lange tijd moet verstrijken eer een certificaat kan worden opgevraagd, terwijl dit effect niet speelt bij installaties met een grotere omvang.

Het prosummententarium beïnvloedt het rendement van kleinschalige PV-installaties. Zonder prosummententarium zou het rendement van PV-installaties hoger zijn: 16,8 procent in plaats van 5 procent via groepsaankopen en 11 procent in plaats van 1 procent zonder groepsaankopen. De vaststelling van het prosummententarium is evenwel de bevoegdheid van de onafhankelijke VREG. Bij de overstap van een centraal productiemodel naar een decentraal model waarbij de netten ook in twee richtingen worden gebruikt, is het logisch dat wie zelf producent is, daarvoor een gedeelte tarief betaalt.

Zonne-energie is en blijft een belangrijke kostenefficiënte hernieuwbare energiebron die Vlaanderen zal helpen om aan de Europese doelstellingen inzake hernieuwbare energie te voldoen en om onafhankelijker te worden van energieimport. Voor bouwaanvragen vanaf begin 2014 geldt een verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie voor nieuwbouw. Hierdoor stijgt het aantal nieuwbouwprojecten die gebruik maken van hernieuwbare energie in het algemeen en van zonnepanelen in het bijzonder om aan de strengere energieprestaties te voldoen. De verdere evolutie naar bijna energieneutrale gebouwen zal het aandeel hernieuwbare energie in het energieverbruik nog doen toenemen.

De groepsaankopen die ik reeds vermeldde, leveren niet alleen financiële winst op, maar ook tijdswinst en ontzorging. Daarom zullen we groepsaankopen en hun voordelen actief aanprijzen en nog breder bekendmaken. We zetten in op kwaliteit in plaats van op kwantiteit, om op die manier de sector duurzaam te laten groeien. Er wordt blijvend ingezet op innovatie en op de integratie van PV in het energiesysteem. Dat valt onder de bevoegdheid van minister Muyters, maar bij Onderzoek en Ontwikkeling gebeurt er nog altijd veel. Het is indrukwekkend om te zien hoeveel onderzoek er nog gebeurt bij het Imec en welke technologieën en mogelijkheden er de komende jaren nog bij zullen komen voor de hernieuwbare energie.

Het VEA bekijkt met het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) de mogelijkheid om het zonnepotentieel in Vlaanderen via een zeer gedetailleerde digitale kaart op woningniveau in beeld te brengen. Dit instrument zou de gezinnen helpen bij het nemen van de investeringsbeslissing en zou de energiedeskundigen helpen bij het geven van advies. De digitale kaart zou tegelijk een wetenschappelijke basis kunnen vormen voor een correcte potentieelinschatting voor zonne-energie, betere subdoelstellingen en de evolutie naar een slim elektriciteitsnetwerk.

In afwachting van een meer onderbouwde en gedragen beslissing over de subdoelstellingen richt het Energiebesluit zich vooralsnog op de subdoelstellingen die in januari 2014 naar voren werden geschoven. Als we de doelstellingen bekijken voor biomassa, wind en zon, zullen we de komende jaren zeker moeten bekijken op welke manier we ze moeten bijstellen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Natuurlijk is het zo dat ikzelf en mijn partij tegen over-subsidiëring zijn. *(Opmerkingen)*

Dat is vanzelfsprekend zo. Het is misschien ooit anders geweest, maar nu is het alleszins vanzelfsprekend zo.

Hernieuwbare energie is natuurlijk onze bezorgdheid. Wij vrezen een beetje dat met dit soort maatregelen de onzekerheid nog groter wordt. Ik begrijp goed waarom het prosummententarium werd ingevoerd, ik sta er zelfs gedeeltelijk achter. Maar het klopt dat het prosummententarium ertoe bijdraagt dat het rendement wat daalt. U stelt dat het rendement van 5 procent momenteel misschien wat te hoog

is om te verantwoorden, maar begrijp ik dan goed dat u niet langer achter die doelstelling van het Energiebesluit staat?

U zegt dat u de fotovoltaïsche cellen via groepsaankoop zult proberen te stimuleren en dat u daartoe beleidsmaatregelen zult nemen. Ik stel me daar vragen bij. Beleidsmaatregelen om groepsaankopen te stimuleren, hoe ziet u dat? Ik vind dat een beetje vreemd, maar u kunt me misschien overtuigen dat het toch mogelijk is.

U zegt dat het VEA elementen heeft berekend inzake de bandingfactor en de rendementen. Zegt u dan dat het VEA uitgaat van foutieve veronderstellingen van de investeringskost voor kleinschalige PV-installaties?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Op mijn eerste vraag, of u blijft vasthouden aan de principiële beslissing van 13 februari, antwoordt u positief. Ik denk dat u dan waarschijnlijk niet zo happy was met de verwarde communicatie van het Vlaams Energieagentschap, het gaf immers geen duidelijk beeld over wat wel en wat niet beslist is.

Zult u het Energiebesluit dat nu een rendement bepaalt van 5 procent, handhaven of zult u dat verlagen? Dat zou uiteraard invloed hebben op de berekening van de bandingfactor.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, het VEA berekent natuurlijk op basis van de investeringskosten uit het verleden. We houden gedeeltelijk rekening met de te verwachten evolutie. Als de sector mij nu zou zeggen dat het dieptepunt bereikt is, dat er een optimaal moment bereikt is tussen prijs en rentabiliteit, dan zou ik zeggen dat het logisch is dat we rekening houden met het verleden. Maar als de sector me zegt dat de prijzen nog kunnen dalen en dat de rendementen nog kunnen stijgen, dan is het logisch om daarmee rekening te houden.

Wat mijn voornaamste motivatie is geweest om het besluit te nemen, is het jojo-effect, waar ik het daarstraks over had, te vermijden. Met een jojo-effect heb je op bepaalde momenten steun, maar die kan wegvallen. Stel dat met een installatie op het dak de elektriciteitsprijzen, die nu laag zijn, stijgen wegens de evoluties op de internationale markt of doordat, zoals we vandaag in de krant kunnen lezen, een kerncentrale uitvalt en er tegelijkertijd weinig wind en weinig zon is. Op bepaalde momenten zal de prijs dus in de hoogte gaan en zo ontstaat de situatie waarin je afwisselend wel en geen steun krijgt.

Als een consument, een burger twijfelt over een investering, dan geeft dat een heel verwarrend beeld. Zo was het VEA eraan gebonden om een keer om de zes maanden te berekenen of men al dan niet steun zou krijgen. Dat vonden wij een heel verwarrende communicatie. Daarom hebben we gezegd te verwachten dat de prijzen nog zullen dalen. Er zijn steeds meer groepsaankopen op de markt. Ik heb weet van een aantal initiatieven die er de komende maanden aankomen, grote initiatieven. Er zijn steeds meer provincies die dat doen, maar er zullen ook landelijke initiatieven komen die dat promoten. Aangezien er sprake is van lage rentevoeten op spaarboekjes, aangezien de investeringskosten nog zullen dalen en de rendementen nog zullen stijgen, vonden wij het gewoon duidelijker om te zeggen dat je een goed rendement kunt hebben via je terugdraaiende teller. Dat is eigenlijk de reden waarom we die zuivere lijn hebben getrokken.

Wat betreft het al dan niet gelukkig zijn met de communicatie van het VEA, het was hun wettelijke verplichting: zij moesten twee keer per jaar de berekening

maken, en tot op het moment dat dit Energiebesluit door de Raad van State en door alle stakeholders is goedgekeurd, kunnen ze niets anders dan die wettelijke verplichting volgen. Ik begrijp dat men stelt dat het qua communicatie een beetje botst, maar eigenlijk heeft het VEA ter zake gehandeld zoals het moet handelen als energieagentschap. Alleen geeft de beslissing die de Vlaamse Regering nu heeft genomen, gewoon een duidelijk standpunt: installaties van minder dan 10 kilowatt die een terugdraaiende teller hebben, kunnen op dit moment rendabel zijn. Ze zijn nog altijd veel rendabeler dan een spaarboekje. Daarom hebben we dat gedaan.

Wat de doelstelling in het Energiebesluit van een gegarandeerde winst van 5 procent betreft, we moeten dit evalueren. De installaties die er op dit moment bij zijn gekomen, zijn er immers bijgekomen via groepsaankopen. Of die 5 procent in het Energiebesluit stond of niet, in 2014, toen er wel nog steun kon zijn voor kleine installaties met dat gegarandeerd rendement van 5 procent, zijn die er ook niet gekomen. Ik denk dus dat er andere redenen zijn waarom mensen die installaties nu niet zetten, ook al is het rendabel. Ik denk dat ze niet weten hoe ze eraan moeten beginnen. Het ontzorgen is toch wel heel belangrijk.

Ik denk dat we hiermee gewoon een duidelijke lijn trekken. Ik verwijs naar mijn motivatie om te blijven investeren in zonne- en windenergie. Ik heb altijd gezegd dat dit voor mij voor de komende jaren zo blijft. Ik voel immers dat die leercurves van die technologieën goed zitten. Ook bij windenergie daalt de steun van de overheid elk jaar als men de onrendabele top berekent. Dat is bijvoorbeeld ook de reden waarom ik niet geloof in kernenergie. Dat blijft een leercurve waarbij men altijd steun van de overheid nodig heeft. Dat is weliswaar niet mijn bevoegdheid. Bij zonne- en windenergie zit je met leercurves waarbij er van nature, met de rendementen die stijgen en de kosten die dalen, meer mogelijkheden komen op de markt.

Men investeert dus in zaken die duurzaam en hernieuwbaar zijn, maar ook gewoon een gezonde ontwikkelingscurve hebben. We zien dat de kleine installaties op dit moment eigenlijk rendabel zijn, zonder steun. Als die ontwikkelingscurve zo blijft, dan vind ik dat we die technologieën moeten ondersteunen. Je merkt dat dit ook niet zo is voor alle technologieën qua hernieuwbare energie. Dat kunt u waarschijnlijk ook wel denken. Mijnheer Gryffroy, twee weken geleden hebt u me in de plenaire vergadering een vraag gesteld over biomassa: dat blijft ook een heel kwetsbaar economisch model op dat vlak.

Hoe gaan we die beleidsinitiatieven ondersteunen? Samen met de mensen die groepsaankopen organiseren, zullen we bekijken op welke manier we dat ook mee kunnen stimuleren, op welke manier we daar steun aan kunnen geven. Op zich is er, gezien de economische situatie, vandaag immers eigenlijk geen enkele reden om geen zonnepanelen op je dak te installeren. We moeten dus ingangen vinden.

Er werd gezegd dat een en ander ligt aan het feit dat we de steun hebben ingetrokken. Wel, toen ik in de krokusvakantie twee dagen in München was, had ik daar een discussie over. Mensen zeiden me daar dat de markt van de zonnepanelen compleet was stilgevallen omdat de overheid zich te snel uit de markt had teruggetrokken en geen subsidies meer gaf. Ik zei dat op hetzelfde moment dat hun overheid zich terugtrok, onze overheid nog volop aan het subsidiëren was, en de markt ook was stilgevallen. Je merkt dus dat de reden voor het stilvallen van de markt soms veeleer subjectief is, en daarnaar moeten we op zoek gaan. Dat is niet altijd zo gemakkelijk. Daarom geloof ik in die groepsaankopen: ze nemen voor een stuk het ontzorgingsargument weg. Ik blijf echter wel volledig dat zonnepanelengebeuren ondersteunen, en de technologische ontwikkelingen die er ter zake zijn. We zullen bekijken op welke manieren ook de Vlaamse overheid nieuwe initiatieven, ook van groepsaankopen, mee in de markt kan zetten.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat u blijft inzetten op PV-installaties en windenergie. Dat wisten we eigenlijk al. Dat hebt u al vaker gezegd. Dat u niet zo'n believer in kernenergie bent, dat wisten we ook al, maar het is goed dat u dat af en toe herhaalt, ook al hebt u die bevoegdheid niet. Daar ben ik alleszins blij om.

Ik deel helemaal uw mening dat de sfeersetting met betrekking tot een bepaald product of een bepaalde investering heel belangrijk is. Ik wil er nogmaals toe oproepen – ik denk dat we daar al voor een stukje in zijn geslaagd – ermee op te houden de zonnepanelenbezitters van de voorbije jaren af te schilderen als poenpakkers of mensen die om verkeerde redenen hebben geïnvesteerd. Dat hebt u nu niet gedaan, hoor, maar soms gebeurt dat wel in de media. Het omgekeerde zou ook niet mogen, namelijk dat diegenen die nu investeren, zouden worden beschouwd als mensen zonder veel kennis van zaken of zonder veel rendementsmotieven.

Er moet een goed evenwicht zijn tussen ecologische en financiële motieven. Ik hoop dat de prijzen nog zullen dalen, maar het blijft vreemd dat het VEA in zijn berekeningen blijkbaar uitgaat van historische gegevens van investeringen, en niet kijkt naar hoe dit in de toekomst zal evolueren.

Minister Annemie Turtelboom: We kunnen een prijsdaling verwachten, maar het berekenen van een onrendabele top is een wiskundige formule. Ze kunnen moeilijk zeggen: we verwachten een prijsdaling van 5 of 10 procent. Dat maakt een groot verschil, dat kunnen ze niet doen. In mijn politieke beslissing om een categorie af te schaffen, kan dat wel.

Ik ben het helemaal met u eens dat investeren in zonnepanelen, hernieuwbare energie en isolatie goed is. Een woning bouwen is kiezen voor een overtuiging. Je kan heel veel investeren in een keuken, maar je kan ook gewoon in je isolatie investeren. Het mogen niet enkel financiële motieven zijn om te investeren in hernieuwbare energie. Andere motieven zijn milieu, klimaat en wooncomfort. Die zijn ook van belang en dat moeten we durven zeggen aan de mensen. Ik breng geen financieel product op de markt. Ik moet wel zorgen dat het financieel haalbaar is voor de mensen. Vandaar dat ik geloof in de energieleningen.

De energielening loopt goed omdat we er permanent over spreken. We zetten dat in de markt en het VEA doet dat ook, we betrekken er de lokale besturen en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) bij. We moeten op zoveel mogelijk momenten zeggen dat we een instrument hebben. Het is pas nieuw sinds 1 januari en we moeten hetzelfde doen met zonne-energie. We moeten zeggen dat het op dit moment rendabel is. Kijk niet altijd naar de overheid voor steun. Je hebt eigenlijk geen reden om, als de ligging van je dak het mogelijk maakt, het niet te doen. Dat is minstens even belangrijk.

De heer Johan Danen (Groen): Eigenlijk zou het moeten horen bij nieuwbouw. Die sfeer moeten we proberen te creëren. Minister, het zou goed zijn dat u daar regelmatig over spreekt. U hebt het vaak over energieleningen. Dat is op zich een goed idee. Soms denk ik: daar is ze weer met haar energielening, maar het is goed dat de mensen dat horen.

Minister Annemie Turtelboom: Vanaf 1 januari is dat een Vlaamse bevoegdheid. Uiteraard is dat nog niet helemaal gekend. Op de duur ben je een zaag, maar dat vind ik niet erg. Als je dat niet doet, valt je nieuw initiatief weg.

De heer Johan Danen (Groen): Wij volgen u wat meer dan de gemiddelde burger.

Minister Annemie Turtelboom: Ik maak me geen zorgen. Als je een enquête zou houden over de naambekendheid van de energieleningen, zou het nog kunnen tegenvallen.

De heer Johan Danen (Groen): Natuurlijk zijn we voor groepsaankopen. Het is wel wat vreemd dat u daarnaar verwijst als het grote model. Ik wil wel vermijden dat er grote internationale groepen naar Vlaanderen komen met bussen werknemers die dat klusje vlug klaren en dan weer vertrekken. Als overheid heb je dat nooit helemaal in de hand. Het zou goed zijn om dat lokaal te verankeren en dat mensen van hier er een job in kunnen vinden. Op die manier stimuleer je de lokale economie en wordt het een en-enverhaal.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Dit is een boeiende discussie en sommige zaken zijn wel correct. De sfeerzetting bijvoorbeeld. De laatste tijd word ik vaak aangesproken door mensen die zeggen: ik heb zonnepanelen en ik heb een schuldgevoel omdat ik met de vinger word gewezen door mijn burens die bijvoorbeeld geen zonnepanelen kunnen plaatsen omdat ze geen goed dak hebben of om financiële redenen. Dat stigma moet er terug uit.

Minister, u zegt dat u zoekt naar nieuwe ideeën. Ik heb het een maand geleden al gezegd in de commissie. We moeten nu een netvergoeding vragen door die terugdraaiende teller. Maar misschien kunnen we mensen ook motiveren om een batterij te plaatsen tussen de zonnepanelen en de omvormer. Daardoor steken ze geen elektriciteit terug op het net. Ter compensatie moet er dan geen netvergoeding worden gevraagd.

Men spreekt over groepsaankoop, maar je zou ook kunnen spreken over groepsplaatsing. Ik ben niet bepaald een kerkganger, maar elke kerk heeft een dak dat niet zichtbaar is vanop de grond, maar perfect is georiënteerd naar de zon. Er zijn heel veel mensen die geen dak hebben omdat ze in een appartementsgebouw of onder een winkel wonen. Je zou kunnen zeggen: er is een kerkfonds en we hebben op zeventien kerken zonnepanelen geplaatst en je kunt een aandeel kopen met een bepaalde waarde en rendement. Dat doet men bijvoorbeeld in Stuttgart en Wenen. We hebben dat bezocht. Men heeft daar een Sparbonus.

Zo ga je een beetje verder en creëer je een groter draagvlak omdat het niet alleen voor de mensen is die het geld hebben om het volledig te betalen, maar ook voor mensen die toevallig zelf geen eigen dak hebben. De idee van de kerken kan dan ook meespelen.

Minister Annemie Turtelboom: Je hebt gelijk, op een bepaald moment moet je zelf tenderen. Je zegt: we hebben zoveel plaats en daar gaan we een installatie op zetten. We moeten ook omgekeerd redeneren, maar dat doen we op dit moment nog niet. Het zit wel in de filosofie van de conceptnota over de fast lane voor windmolens, waar we wel op zoek willen gaan naar locaties die we tenderen. Dat drukt de prijs enorm. Het heeft hetzelfde effect als een groepsaankoop. Je zet iets in de markt met een bepaald volume waardoor er concurrentie speelt. Dat moeten we ook in kaart brengen. Dat zat op het einde van mijn antwoord in die kaart.

Mijnheer Gryffroy, uw idee van de kerken vind ik origineel. Ik zal het zeker meenemen. Daar moeten we naar op zoek.

Mijnheer Danen, we moeten inderdaad opletten dat niet de grote bedrijven de installaties hier komen zetten.

Wij proberen dat te voorkomen. Op dit moment werken we aan een kwaliteitscharter, waarbij je het als een groepsaankoop in de markt zet, waardoor de prijs

daalt, maar er ook voor zorgt dat een veelheid aan kleine bedrijven kunnen intekenen. Op die manier geef je de kmo's en zelfstandigen die actief zijn in onze regio de mogelijkheid om in te stappen. Want een klein bedrijf kan natuurlijk geen 3000 daken aan. Wij proberen momenteel om dat aspect te verhelpen. Ik ben er eigenlijk heel gevoelig voor: we moeten vermijden dat er op een bepaald moment grote buitenlandse bedrijven neerstrijken. We moeten ervoor zorgen dat onze mensen daar ook in meekunnen.

Het tenderen zal ik meenemen, want daar moeten we de komende maanden meer aan werken.

De heer Bart Nevens (N-VA): Het geeft een goed gevoel op deze regenachtige dag een debat te kunnen voeren over zonne-energie. Ik denk dat het ook een nuttig debat is.

Of dat dan op kerken moet komen, weet ik niet. Het gaat om beschermde monumenten, dus dat zal zeker niet gemakkelijk zijn. Er zijn zeker alternatieven, bijvoorbeeld de grote daken op onze scholen. Het verbruik van een school is geen huishoudelijk verbruik. Het is vandaag voor een school dus weinig rendabel om te investeren in zonne-energie. We zouden die energie eventueel kunnen gebruiken voor wijken enzovoort.

Ik vind het een interessante piste en een interessant debat.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de in het Vlaams hervormingsprogramma 2015 opgenomen energiedoelstelling – 1627 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Het Vlaams hervormingsprogramma is eerder deze week – of was het vorige week – behandeld in de commissie Financiën. Een aantal aspecten zijn daarbij wat minder aan bod gekomen. Uit dat hervormingsprogramma blijkt dat Vlaanderen minder goed scoort dan het EU28-gemiddelde inzake klimaat- en energiedoelstellingen. Daarvan bent u zich allicht bewust, minister.

Uit de gerapporteerde cijfers van Eurostat blijkt dat het aandeel hernieuwbare energie in het bruto finaal energiegebruik – slechts – 5,8 procent bedraagt. Dat is weliswaar een verdubbeling van het percentage tegenover 2008, maar de stijging van het percentage hernieuwbare energie vlakt duidelijk af en dat is geen goede evolutie. Op dat vlak bekleden we een weinig benijdenswaardige 25e plaats op 28 Europese landen.

Op vlak van energie-efficiëntie realiseert Vlaanderen bijna de vooropgestelde eigen doelstelling van 9 procent besparing tegenover de referentieperiode. Met dat cijfer scoort Vlaanderen ongeveer even goed als het Europese gemiddelde, maar zijn we zeker geen koploper, wat misschien toch een doelstelling zou kunnen zijn van een ambitieuze regio, die we toch willen zijn.

Minister, mijn eerste vraag is: bent u tevreden met deze resultaten?

Mijn tweede cluster vragen gaat over hernieuwbare energie. Tegen 2020 moet België een percentage van 13 procent halen. Vlaanderen heeft zichzelf een

richtinggevende 10,5 procent opgelegd. Zoals ik daarnet al zei, stijgt het procentueel aandeel wel, maar is de stijging minder uitgesproken dan de voorbije jaren. Bovendien scoren we slechter dan de meeste andere Europese landen.

De verdeling van de inspanningen die elk gewest moet leveren, is nog steeds niet gekend. Daarvan zijn we al lang op de hoogte. Het is ook al een paar keer aan bod gekomen in de commissie en ook in de plenaire vergadering, denk ik. Wat is de stand van zaken met betrekking tot deze verdeling? Het is namelijk toch belangrijk dat er daarover goede afspraken bestaan om te kunnen komen tot de 13 procent die België moet behalen.

Zult u bijkomende maatregelen nemen om de richtinggevende doelstelling van 10,5 procent aandeel hernieuwbare energie in het bruto finaal energiegebruik te behalen tegen 2020? Waaruit zullen die maatregelen bestaan?

Een derde reeks vragen gaat over de energie-efficiëntie. Wij halen inderdaad bijna de vooropgestelde doelstelling van 9 procent. Als we naar Europa kijken, zitten we daarmee in de middenmoot. In uw beleidsvoorstelling hebt u al vaker gefocust op energie-efficiëntie. U zegt dat u daarin gelooft en dat we daarop moeten inzetten. We willen u daarin natuurlijk volgen, want dat is het belangrijkste. We zullen die doelstelling natuurlijk niet zomaar kunnen behalen. Zult u bijkomende maatregelen nemen om Vlaanderen naar de koplopers van het Europese peloton te piloteren? Waaruit zullen die maatregelen bestaan?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Minister, aansluitend op de vraag van de heer Danen zou ik graag horen wat uw stappenplan is. Ik denk dat we eerst de schulden uit het verleden moeten wegwerken. Wat is op dat vlak de aanpak en de timing? Eerst moeten we die schulden oplossen, vooraleer we grootse plannen maken om de doelstelling te halen. We zitten nu ongeveer op de helft van die doelstelling. Dat kost ons al een pak geld. Ik wil graag weten hoe we die schuld zullen aanpakken voordat we die bijkomende doelstelling verdubbelen tegenover het percentage dat we tot op heden halen.

Minister, ik weet dat u in de communicatie met de pers er al over hebt gesproken om in de toekomst eventueel eerder naar investeringssteun te gaan in plaats van het huidige systeem. U weet dat het voor ons heel belangrijk is dat alles kostenefficiënt is. U hebt daarover al verschillende pistes geopend tijdens de beleidsnota: energy service companies (ESCO), demonstratieprojecten enzovoort. Ik heb het al heel vaak gezegd: er is niet altijd nood aan geld, maar vooral aan goede en geloofwaardige projecten. Vooraleer we spreken over die nieuwe projecten en het halen van de doelstellingen, zou ik graag hebben dat de schulden opgelost zijn. Wat is daarin de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Aanvullend op wat de heer Gryffroy zegt: het verleden is één ding, maar de toekomst mogen we zeker niet loslaten. Dat geldt ook voor de doelstelling die we ons hier met z'n allen hebben opgelegd. Het vorige debat rond zonne-energie bewees dat je wel degelijk op een kostenefficiënte manier groene stroom kunt produceren in Vlaanderen.

We rekenen er dan ook op dat de Vlaamse Regering alles zal doen om de doelstelling effectief te halen en om een oplossing voor de schulden uit het verleden voor te leggen.

Minister, ik heb een aantal specifieke vragen over de derde vraag van de heer Danen over de energie-efficiëntie. We hebben een aantal weken geleden al een

discussie over de energiebeleidsovereenkomsten gevoerd. Het probleem was toen dat federaal minister Van Overtveldt het dossier bij de Europese Commissie heeft ingetrokken. U zou overleg met de Federale Regering voeren om het dossier weer vlot te trekken. U zou ook overleg met de sector plegen. De vraag is hoe ver u hiermee staat.

In een beweging zou ik u ook willen vragen hoe ver u met de mini-energiebeleidsovereenkomsten en met het Renovatiepact staat. Hoe verlopen de besprekingen? Wat is de timing? Wat de energie-efficiëntie van gezinnen en van gebouwen in het algemeen betreft, zullen het Renovatiepact en de resultaten van dit overleg doorslaggevend zijn. Hieruit zal blijken of en op welke wijze we de doelstellingen kunnen halen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, meer hernieuwbare energie betekent niet noodzakelijk meer subsidies. We hebben dat gemerkt met betrekking tot de zonnepanelen en tijdens het boeiend debat dat we daarnet hebben gevoerd.

Vaak is België de koploper op het vlak van regulitis. Vorige week heeft de Vlaamse Regering de vastleggingsprocedure goedgekeurd. Dit lijkt me een goede zaak. Veel windmolenproducenten lopen nu tegen een haast onmogelijke muur van diverse vergunningen en procedures. Het is vaak een discussie met getrokken messen. De diverse belangen kunnen moeilijk worden verenigd.

Minister, ik denk dan ook dat het optrekken van het percentage aan hernieuwbare energie in ons land veeleer zal gebeuren door middel van een verlaging van de regellast. Ik zou dan ook graag uw inzichten kennen. Hebt u, naast de fast lane-procedure voor windmolens, nog andere dergelijke regelverluwende maatregelen op het oog?

Daarnaast is 2020 een belangrijk ijkpunt, maar het mag ook geen fetisj worden. Uiteindelijk is het de bedoeling van onze economie een koolstofarme economie te maken. We willen de energieproductie in die richting laten evolueren. In dat opzicht is 2020 al heel dichtbij. Indien we ons enkel op energie-efficiëntie zouden focussen, gaan we volgens mij aan het doel voorbij. Een aantal sectoren zitten nu al aan het maximum van wat wetenschappelijk en economisch haalbaar is. Er kunnen nog een aantal efficiëntiewinsten worden geboekt, maar op lange termijn lijkt de omschakeling naar een volledig zuivere en propere energieproductie me interessanter dan het blijven krabben aan de marges van de energie-efficiëntie. De innovatie en de ontwikkeling van nieuwe energietechnologieën maken hier natuurlijk deel van uit.

Minister, neemt de Vlaamse Regering voldoende initiatieven om tegen 2020 voldoende klaar te zijn met betrekking tot de nieuwe vormen van propere energieproductietechnologie?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, volgens mij zijn we het er allemaal over eens dat we nog een lange weg af te leggen hebben voor we de doelstelling met betrekking tot hernieuwbare energie in 2020 zullen bereiken. In 2013 bevonden we ons op 5,8 procent. Volgens onze doelstelling moeten we in 2020 10,5 procent halen.

Aangezien die doelstelling ambitieus is, zullen we bijkomende inspanningen moeten leveren om in groene stroom en warmteproductie te voorzien en om door middel van energiebesparingen de noemer te verlagen. We kunnen een breuk

halen door de teller te verhogen of door de noemer te verlagen. Afhankelijk van de verhouding tussen beide zullen we het gewenste percentage sneller bereiken. Om die reden zet ik heel bewust in op energie-efficiëntie. Hoe minder we verbruiken, hoe sneller we het percentage met betrekking tot hernieuwbare energie bereiken.

Als we naar ons woningpatrimonium kijken, is dit ook logisch. We hebben dit debat hier al een paar keren gevoerd. We hebben gelukkig veel huiseigenaars, maar tegelijkertijd is 20 procent van de daken niet geïsoleerd en heeft 12 procent van de woningen alleen maar enkel glas. Als we kijken naar de warmtekaarten, zoals Antwerpen er eentje heeft, is er, om het voorzichtig uit te drukken, nog een marge voor verbetering.

Het Vlaams aanbod aan hernieuwbare energie moet worden vergeleken met de verwachte Vlaamse doelstelling inzake hernieuwbare energie en niet met het aandeel van 13 procent aan hernieuwbare energie dat de Europese doelstelling België oplegt. Hierbij wordt immers geen rekening gehouden met het offshore potentieel van windenergie. Als we de vergelijking maken met de tussentijdse indicatieve doelstellingen die de Europese richtlijn ons in de lijn naar 2020 oplegt, voldoet België volgens de rapportering aan Eurostat met 7,85 procent in 2013 ruim aan de indicatieve doelstelling van 5,44 procent voor de periode 2013-2014.

Het aandeel van de hernieuwbare energie mag niet zonder meer met het aandeel van de andere lidstaten worden vergeleken. Het potentieel verschilt sterk van lidstaat tot lidstaat. Vlaanderen heeft duidelijk een veel kleiner potentieel op het vlak van waterkracht, zonneaanbod, ruimte voor de inplanting van windturbines of het delen van biomassa. Ik heb tijdens mijn bezoek aan München gezien dat de waterkracht ginds een gigantische boost aan het percentage hernieuwbare energie geeft. Hetzelfde geldt voor de Scandinavische landen.

Mijnheer Schiltz, wat u hebt verklaard, is van groot belang. We beschikken over een kleinere oppervlakte. Zeker wat de plaatsing van windturbines betreft, hebben we minder ruimte voor de inplanting op plaatsen waar ze niet storend voor de omgeving zijn. We moeten daar zelf veel meer actief naar op zoek gaan. Het zoeken van die terreinen is de inzet van de fast lane.

De onderhandelingen met het oog op de verdeling van de doelstellingen van de energieklimaatpakketten 2013-2020 tussen de Federale Regering en de gewestregeringen zijn hervat. Op 28 januari 2015 heeft het Overlegcomité de Nationale Klimaatcommissie hiermee belast. Op 30 januari 2015 heeft de Nationale Klimaatcommissie een stand van zaken opgemaakt. Het Overlegcomité heeft het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de voorzitter van de Nationale Klimaatcommissie in 2015, ermee belast om na een consensus binnen de Nationale Klimaatcommissie het Overlegcomité een ontwerp van politiek akkoord betreffende de verdeling van de lasten en een werkschema ter afronding van de noodzakelijke administratieve stappen voor de uitvoering voor te stellen.

Naar mijn mening moet elke overheid voldoende ambitie aan de dag leggen om de Belgische klimaatdoelstellingen te bereiken. Wij willen echt naar een billijk akkoord gaan tussen de drie gewesten en de federale overheid over de verdeling van de klimaatinspanning. Zo is ook een sterk flankerend beleid vanuit de federale overheid cruciaal, aangezien zij ook over een aantal bevoegdheden daarvoor beschikken.

Ik heb daarnet al verwezen naar de 'fast lane' voor windenergie. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) zal tegen eind juni een ontwerprapport opmaken waarin de gerealiseerde en verwachte energieproductie uit hernieuwbare energie opnieuw vergeleken wordt met de Vlaamse subdoelstellingen en de Europese doelstellingen voor 2020. Als blijkt dat we de volgende jaren vertraging oplopen, zullen we bijkomende maatregelen moeten nemen, waarbij we naar een verschuiving kunnen of moeten gaan tussen de verschillende hernieuwbare energiebronnen.

Wat de positie van Vlaanderen op het vlak van energie-efficiëntie betreft, moet in het ontwerp van het Vlaams hervormingsprogramma voor 2015 nog een fout worden rechtgezet. De 15e plaats op 28 slaat op de indicator primair energieverbruik. Wat de realisatie van de energiedoelstellingen volgens de Europese richtlijn betreft, is er geen EU-plaats bepaald, maar lopen we mogelijk voorop ten opzichte van andere EU-lidstaten.

Zoals ik ook al in mijn beleidsnota Energie heb aangegeven, blijkt uit het laatste actieplan dat de Vlaamse Regering bij de Europese Commissie heeft ingediend, dat de finale besparingen die eind 2016 worden verwacht, 162 procent van de vooropgestelde streefwaarde van 9 procent bedragen. In het eerste actieplan, van 2007, bedroegen de geraamde besparingen in 2016 slechts 107 procent van de doelstelling, in het tweede actieplan was dat 148 procent. En het zou wel eens kunnen dat we op 162 uitkomen. Daar werken we heel hard op, en het blijkt ook uit die cijfers dat die energie-efficiëntie ook in het halen van ons percentage-doelstelling hernieuwbare energie van groot belang is.

Het Renovatiepact zit op schema. Over de werkzaamheden van het Renovatiepact is op 22 april een sessie gepland in dit parlement. Over de energiebeleids-overeenkomsten (EBO) zijn we nog altijd in overleg met de federale overheid. Er liggen een aantal pistes op tafel. Men is zich daar ook bewust van de urgentie van de situatie. Wij dringen daar heel sterk op aan. Ik hoop dat we samen met de federale overheid heel snel ons EBO-dossier kunnen deblokken, want dat is echt van cruciaal belang. Voor de mini-EBO is de planning eind dit jaar. Er is in verband met EBO ook een brief gekomen van federaal minister Van Overtveldt, waarin een aantal concrete pistes stonden. Ik kan die overmaken aan het parlement.

Wat tot slot het wegwerken van de schulden van het verleden betreft, proberen we zo snel mogelijk te landen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. Natuurlijk volg ik collega Schiltz, die zegt dat we ons op het vlak van hernieuwbare energie niet kunnen vergelijken met Zweden of Duitsland. Uiteraard is dat zo, maar plaats 25 op 28 landen is toch niet iets om fier op te zijn. Mijn bezorgdheid gaat er vooral om hoe we de doelstellingen die ons zijn opgelegd en waarover we zelf mee hebben onderhandeld, kunnen bereiken.

Als blijkt dat we niet op schema zitten, zullen eventueel een aantal dingen herschikt worden, zegt u. Dat is wel heel vaag, minister. Wat bedoelt u daar precies mee?

Ik erken dat het moeilijk zal zijn om op het vlak van hernieuwbare energie in de middenmoot of aan de top te raken, maar daarom roep ik des te harder op om op het vlak van energie-efficiëntie wél tot de koplopers te behoren. U hebt een aantal maatregelen genomen. We zijn daarvan op de hoogte. Maar als we ons vergelijken met andere Europese landen, blijkt het daar wel mogelijk om bij de koplopers te horen. Als het moeilijk is om zelf hernieuwbare energie op te wekken, zou het een zaak van eer moeten zijn om op het vlak van verbruik en efficiëntie echt bij de kop te proberen horen. Daar wil ik echt toe oproepen.

Niets mag echt een fetisj zijn, maar als we onze doelstellingen opleggen tegen een bepaald tijdstip, is het wel goed om ernaar te streven om die termijn te halen. Want waarom doen we het anders? Dan kunnen we evengoed ons boeltje pakken.

Ik ben alleszins hoopvol. Ik ben het niet altijd eens met de dingen die hier gezegd worden, maar ik ben wel hoopvol dat we de komende jaren een versnelling hoger kunnen schakelen. Als we daarin voldoende ambitieus zijn, willen wij daarbij ook uw eerste bondgenoot zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Het is inderdaad goed dat die 'fast lane' er is, vanwege die regulitis. Het is ook nuttig om het eerst en vooral te doen op de eigen terreinen, die eigendom zijn van de Vlaamse overheid. Men zou daar het onderzoek kunnen doen, om te kijken waar er nog nuttige gebieden zijn om daar dan bijvoorbeeld het systeem van tendering toe te passen.

Ik heb altijd voor energie-efficiëntie gepleit, maar ik wil aan collega Danen toch meegeven dat we het met energie-efficiëntie alleen niet zullen halen. Het zal een mix worden in de productie, waar hernieuwbare energie deel van uitmaakt. Het ergert mij trouwens ook dat uw partij soms mee in de actiegroepen tegen bepaalde windmolenprojecten zit.

Voor biomassa: idem dito. Bijvoorbeeld Bee Power Gent heeft een klacht gekregen. De Bond Beter Leefmilieu en Greenpeace gaan niet akkoord met die installatie wegens het soort biomassa dat zou worden gebruikt. Het is wel mooi om te komen pleiten in een forum, maar als het op concrete installaties aankomt, dan is het ook altijd niet goed. Dan vraag ik me af, als dat allemaal niet mag, of we dan niet beter aan de dames hier vragen om het licht uit te doen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Eerst en vooral daag ik u uit om vijf of zelfs drie projecten van windmolens te vinden waar groenen mee tegen protesteren. Ik heb het niet over Natuurpunt of andere organisaties. Dat is niet onze partij. Dat kunt u niet vergelijken. Alles wat naar Vlaams ruikt, is toch ook niet N-VA? *(Opmerkingen van de heer Andries Gryffroy)*

Ik daag u uit om dat te doen. Ik ben er zeker van dat u moeite zult moeten doen om er te vinden. Ik heb de oefening zelf nog niet gedaan, maar het is wel zo dat de groenen meestal voortrekker zijn om windmolenprojecten te realiseren. Zelf ben ik bezig met een coöperatie om daar inspanningen rond te doen. Wij roeien vaak tegen de stroom in. We zetten ons als het ware tegen de wind om dingen te realiseren. Dat wordt ons niet altijd in dank afgenomen. Als je alles op een hoopje gooit, is het gemakkelijk om dat soort uitspraken te doen.

Wat betreft biomassa: vrijdag gaan we op bezoek bij Unilin. Ik weet niet of u meegaat. *(Opmerkingen van de heer Andries Gryffroy)*

Ik ben er zeker van, als u zou meegaan en het verhaal zou horen, dat u op dat vlak een meer genuanceerd standpunt zou innemen. Er zijn immers verschillende manieren om met biomassa te werken. De manier zoals het nu in Vlaanderen gebeurt, is niet de manier waar wij achter staan omdat je werkt met een grondstof die voor andere dingen kan worden gebruikt. Dat gewoon opstoken is geen goed idee.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik kijk uit naar de brief van federaal minister Van Overtveldt om het dossier verder op te volgen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Het klopt dat ik op dit moment nog vaag ben over die verschuivingen omdat we daar nog volop aan werken. Hoe kun je dat vorm geven? Waar moet het naartoe? U weet dat voor mij zon en wind van belang zijn, maar dan moet je kijken hoeveel je kunt plaatsen en wat het kan compenseren ergens anders. We zijn daar nog volop mee bezig. We zijn die oefening aan het doen. We moeten een actualisatie doen van de doelstellingen die er zijn.

Meer algemeen moeten we proberen voor hernieuwbare energie alle partners rond de tafel te hebben. Het klopt dat soms vanuit de natuurverenigingen, soms van individuen er argumenten komen. Ik zie dat voor sommige vergunningen voor windmolens in havengebied soms zeven tot acht jaar nodig zijn. Dat is soms wegens Europese richtlijnen voor de vogeltrek, wat legitiem is, maar we moeten toch proberen om elkaar ergens te vinden, want we hebben een klein geografisch grondgebied. Het is het een of het ander. Je kunt niet zeggen: ik wil geen zon, ik wil geen wind, ik wil geen biomassa, ik wil geen kerncentrales, maar ik wil wel elektriciteit. Op een bepaald moment moet er een maatschappelijk debat zijn om te zeggen waar we voor gaan. Dan zal iedereen wat water in de wijn moeten doen.

Ik zeg niet dat de wil er niet is, maar we hebben in het verleden, collectief, alle partijen en alle belangengroepen, te veel gezegd wat we niet wilden. Ik denk dat nu het moment is gekomen dat we zeggen wat we wel willen. Dat betekent dat we daar moeten durven voor gaan. Er is in Vlaanderen nog potentieel op het vlak van windenergie, als je kijkt naar de lijninfrastructuur, naar de grote bedrijven-terreinen en naar de havengebieden. We zullen moeten spreken met Belgocontrol en over de bufferzones van het leger, we zullen moeten spreken met bepaalde natuurverenigingen om te kijken wat er op een bepaald moment opweegt. Ik ben er niet pessimistisch over, maar we moeten dat debat wel aangaan.

Ik merk nu dat individuele projecten soms stranden op relatief kleine argumenten. Ik ben vorige week in Olen zes windmolens gaan inhuldigen. Op Linkeroever start men met de bouw van vijftien windmolens. Er komen er ook op Rechteroever. Ik ben ook in Wielsbeke geweest. Dat zijn allemaal plaatsen waar windmolens worden geplaatst zonder protest of procedure bij de Raad van State. Je merkt dus, als er goed wordt nagedacht over de locatie, als er goed wordt geïnvesteerd in communicatie naar de bevolking, dat je heel wat weerstand op voorhand wegneemt. Dat is wat ik wil doen met die 'fast lane', namelijk kijken of we niet gewoon meer kunnen 'cibleren' in plaats van – ik overdrijf een beetje – in het wilde weg er overal proberen te zetten. We moeten meer kijken naar waar we elkaar kunnen vinden.

De heer Bart Nevens (N-VA): Een groot en breed draagvlak creëren zal veel problemen voorkomen en de termijn om zulke installaties te bouwen, ook verkorten. Het zal toch nog een evenwichtsoefening zijn tussen energievervalsing tegengaan, energie-efficiëntie creëren en inzetten op innovatieve, nieuwe en duurzame energie. Zo kunnen we de balans in evenwicht houden en er toch in slagen om de doelstellingen, die toch belangrijk zijn, te halen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Ik ben het er 100 procent mee eens dat er een draagvlak moet komen. We proberen er zelf ook toe te komen als we bij projecten betrokken zijn. Wij pleiten ook voor een verregaande vorm van burgerparticipatie omdat we er echt in geloven. Dit kunnen we een andere keer ten gronde bespreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.